

Druckster-Uitgever
Sam: Maatschappij HET LICHT
 bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent
 .. REDACTIE ..
 ADMINISTRATIE
 HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS BELGIE

Drie maanden fr. 3.25
 Zes maanden fr. 6.50
 Een jaar fr. 12.50
 Men abonneert zich op alle postbureaus

DEN VREEMDE

Drie maanden (dagelijks verzonden) fr. 6.75

EEN WITTE RAAF

Predikanten en priesters worden over 't algemeen als waarheidsverkondigers aangezien, en niets is natuurlijker dan dat. En 't zou nog veel natuurlijker zijn dat men zich in deze niet bedroog. Maar helaas! De priesters toch, beschouwen zich zelf als afgezonden van hun God en verkondigen luid dat zij dit in werkelijkheid zijn. En dien God kan toch niets liever zijn dan de Waarheid. Dat het met de meeste waarheidsverkondigers anders is dan zij zelf zeggen, en de massa gelooft, weten allen die nader met hen in betrekking zijn geweest. Dat bijna allen die van den kansel tot de geloovigen spreken, aanhangers zijn der bezittende klasse, met haar heulen en vijandig staan tegenover het arme, volk is algemeen bekend.

Wordt niet inderdaad, door de gods-afgezanten de armoede verkondigd als een deugd, een groote verdienste, en als een middel om het Rijk der Hemelen te verwerven?

De arbeider moet zijne armoede geduldig verdragen; hij mag niet in opstand komen tegen zijne meesters; hij mag niet eens morgen en ontevredenheid laten blijken, enz. Dat alles is schering en inslag hunner preek en kanselredenen.

Hoeveel genoegen doet het dan niet aan hen, die van dat alles op de hoogte zijn, eens een der waarheidsapostelen eens andere taal te hooren spreken en vast te stellen, dat hij rondweg, zonder omwegen, durft uitkomen voor de oorzaak der volkellende en vingerwijzingen geeft, om tot hare oplossing te komen!

Wie het meesterwerk van Ibsen kent, met titel: *Brand*, weet dat daarin door zekere lui, die het volk aan 't lintje houden, verkondigd wordt dat de armoede is een noodzakelijk kwaad.

Een predikant uit Bremen, Emil Felden, heeft, eenige jaren geleden, voor zijne gemeente, talrijke preeken gehouden, over «Ibsen en zijn werk». Deze preeken zijn dan in boek verschenen en liggen nu vóór ons. Dit boek draagt voor titel: *Alles oder Nichts!* (Alles of niets!).

Alles of niets, is eeno, wet die priester Brand zich zelf en ook aan anderen stelt, waardoor hij toont een man van vast geloof en zuiver beginsel te zijn.

Onder vele andere punten in zijn preeken, raakt pastoor Felden, bovengenoemd thema: de armoede is een noodzakelijk kwaad, aan.

De stelling die hier door dezen pastoor wordt vooruitgezet, kan ook door een socialist verdedigd worden.

Wij laten hier volgen wat pastoor Felden daarover zegt:

«Wij weten wat armoede is. Zij staat voor ons als een afgrijpselijk monster. Dat menschen, eer en zedelijkheid vernietigt. Alle eerlijken streven wordt er door verguisd, elke persoonlijkheid onmogelijk gemaakt. De miljoenen Franken, die door besturen de lichamen en afzonderlijke personen worden uitgegeven, om de armoede te keer te gaan, wrdwinen in den muil van dit monster, zonder dat ooit zijn vratzucht wordt gestild. Ja, wij kennen de ellende, de tweeggebrachte door dronkenschap, luiheid, wanorde, onverschilligheid en vele andere kwalen, maar wij kennen ook die ellende, veroorzaakt door de onverschilligheid en gebrek aan zorg, van wege den Staat, die ellende, die haar oorsprong vindt in ziekte, werkloosheid, lage loonen, te talrijk kinderkracht! En wij kennen ook hare gevolgen: zij smijt den mensch ten gronde, waar hij met gebroken ledematen blijft liggen, of

zich schuw en stompzinig ergens in een donkeren hoek verbergt; de armoede onneemt hem voor lang, of voor altijd, alle lust en gelegenheid, zich weer te verheffen en naar hooger te streven. En zoo wordt de familie vernietigd, de opvoeding onmogelijk gemaakt, worden er alle soorten van zonden en ondeugden geboren.

Wat helpen de vijt en de groote inspanning van den arbeider, om zich recht te houden, als hem, buiten eigen schuld, werkloosheid komt treffen? En wat doet de maatschappij om deze werkloosheid tegen te gaan, haar te verhiinderen? Niets! Men beschouwt haar, even als de armoede, als een noodzakelijk kwaad.

Wat wordt er gedaan om de armoede te lenigen, haar bestaan te vernietigen? men doet aan persoonlijke liefdadigheid; er bestaat eno door kerk, staat en stad georganiseerde armenverzorging... Maar deze armenverzorging door staat en stad, geschiedt gedwongen, en die door afzonderlijke personen, uit voorzorg en verzekerings voor en tegen grooter kwaad... De liefdadigheid der kerk is enkel een middel om het doel te bereiken, enerzijds, om aan de verplichtingen tegenover het «geloof» te voldoen, anderzijds om erdoor een plaats in den hemel te bekomen.

Ach! dat wij toch konden leeren de armoede anders op te vatten! n. l. als een noodzakelijk gevolg onzer heele maatschappelijke inrichting. Als wij tot die erkenning zullen gekomen zijn, zullen wij ophouden den staat als een afgod te aanbidden. Dan zullen wij in de liefdadigheid slechts een middel zien om zich aan hogere plichten te onttrekken. Dan zullen wij medewerken aan de verdwijning der oorzaak van de armoede, aan de hervorming en de volmaking onzer maatschappelijke instellingen. Zouden wij dan nog den moed hebben de liefdadigheidsinstellingen als teekens der naastenliefde te aanzien en te erkennen? Zullen wij niet veeleer schaamrood worden bij de gedachte dat zulke middelen noodig zijn om anderen geld uit den zak te kloppen, om er mede de afzichte lijke wonden te bedekken, die de armoede heeft tweeggebracht?

Aarmoezen geven is niets anders dan een bewijs onzer ongevorderdheid, onzer liefdeloosheid, geven. Ware het anders, wij zouden woedend rechtspringen, bij het vaststellen dat sommige onzer broeders, onzer medemenschen, armoede lijden en moeten bedelen om geholpen te worden. Wij zouden er aan denken, al onze krachten in te spannen om dit «noodzakelijk kwaad» (?) te doen ophouden en hen, die daaraan niet willen medewerken, er toe te dwingen. Recht moet de mensch bekomen, recht op leven, maar geen aalmoezen! Wij zouden medewerkers, om de menschen tot waardige leden der samenleving te vormen, in plaats van hen te laten zinken in de diepte, waar zij alle menschenwaarde moeten afleggen. Alle menschen zouden moeten kunnen deelnemen aan 't zonnige leven, waarop zij recht hebben; aan de beschaving, die ons aller eigendom is; zij zouden kunnen deelnemen aan 't geestelijk genot, dat aan de heele menschheid behoort.

Neen, de staat is onze afgod niet, dien we aanbidden en van wien wij alles schoon en goed vinden wat hij verricht. Nog minder echter willen wij de armoede als middel beschouwen om ons hemd te maken. Liever binden wij den heiligen strijd aan om de armoede uit te roeien, een strijd, waartoe wij door onze liefde voor de heele menschheid gedwongen worden.»

P.-J. D'Heedt.

graveerd het spreekwoord draagt: haast u langzaam. Die trein is de lust zijner reizigers, de goudbron van de boordbewoners van zijn spoor. Hij houdt stil, zegt de legende, voor elke herberg, waar een reiziger verlangt een verfrissching te gebruiken, na eerst binnen op zijn gemak te hebben gelezen het uithangbord: vandaag voor geld, morgen voor niets.

Hij houdt stil, zeggen sommige schalken — die vindt men eilaas! overal — bij elken struik waar iemand Maaneken-pis op treflijke wijze wil naapen. Van die zijn er ook altijd op een trein. Maaseik, afgezonderd van de wereld, is een klein mooi plaatsje, nog groter dan het klein schijnt, omdat weinig volk er over een groot gebied beschikt. De trein gaat niet over de Maas, doch een brug gaat er over. Juist daarom is Maaseik afgezonderd en juist daarom voelt de Maaseikenaar zich oneindig groot en is op die grootheid trotsch. Hij is de ontzagwekkende mensch in zijn gebied, omdat er zoo weinig menschen hun wereld verlaten, om in de wereld van de Maaseikenaars te komen. Die stad is wereldberoemd, — dit nu zonder scherts! — door haar beide wereldberoemde zonen, Huibrecht en Jan Van Eyck en hun zuster Maria. De gebroeders hebben een mooi uit steen gebeiteld standbeeld op het mooi en groot marktplein. De stilte, de kalmte te Maaseik is natuurlijk buiten wereldsch. Jaren geleden kwamen we voor de eerste maal te Maaseik. Aan den overkant van de brug, op hollandsch gebied troffen we een zoo heerlijk oord om te rusten en het hollandsch landschap naar Roosteren en Susteren te bewonderen, een landschap vlak en vol veen, alsóf Verwee het daar op groenen grond had geverfd, een landschap dat we nooit uit het geheugen hebben verloren. Nu moeten we er over droomen. De oorlog heeft het onbereikbaar gemaakt en aan zijn grens, bij het bruggehoofd, waken Nederland's soldaten.

Hasselt, jee! hoe voeren we toch van onze hoofdplaats weg? — Hasselt heeft ook zijn standbeeld. Iever zijn denkmakel: de Boerenkrijg. Zo is Sint-Truiden de eenige stad in onze gewo, die geen standbeeld heeft. Er was welens sprak op de markt, de grootste verlicht in 't land, een standbeeld op te richten tot eer van den heilige Truido, stichter, zeggen de oude papieren, van de stad. Heeft men nu gedacht dat een zoo groot heilige geen standbeeld noodig heeft, daar zijn hemelse glorie er eerder door zoo verheidscheff; heeft men gevreesd dat eens later alles wat over hem gebokstaafd is, voor zoover het zijn mirakelen aangaat, zou blijken louter legende te zijn... We weten het niet, doch het standbeeld is niet gekomen.

Waarom wijken we dan zoo telkens weg buiten Hasselt? We zeggen: Hasselt is de hoofdplaats. Daaraan is het te wijten dat we het lokaal van de Noodcommissie zoo prachtig vonden, zoo ruim en zoo best ingericht als een ministerie, en onze vrienden en de onbekende heeren aldaar zoo plichtig uitgedoscht. Ze spreken fransch, natuurlijk. Nu er hassetisch fransch zoals er luiker fransch, vlaandersch fransch, Bordeleesch fransch, parijzer fransch en fransch fransch is.

Het lokaal ligt in een straat met nieuwen naam: Vereenigde Statenstraat. Da's een aandoenlijke, een eerbiedwaardige, een heilige, een bij uitstek op te daten naam in dezen tijd. Moge die straatnaam bewaard blijven veel geslachten lang. 't Heeft ons getroffen hoe geregeld, als gevolg van een voortreffelijke inrichting alles te Hasselt gaat. We hebben er elken druk aan 't werk gezien en erkend de MM. Peten, volksvertegenwoordiger, graaf de Meus, plaatsvervangend kamerlid, Pierloz en een paar heeren uit de Kempen. Allen zijn tevreden over de wijze, waarop de Commissie werken kan en voorraad krijgt. Trouwens is over de heele provincie thans sedert lang volkomen kalmte gekomen, zooals kalmte komen kan, wanneer men voor 't open venster staat, om uit te kijken naar storm en onweer, die in de verte woelen en steeds dreigen nader te komen.

Weinige gemeenten hebben in Limburg door den oorlog geleden. We kunnen enkel noemen Tongeren met een 20tal vernietigde huizen, waarbij de woning van den heer Huibrichs, rustend conducteur van Bruggen en Wegen, die een onschatbare verzameling oudheden uit het roomeinsch Tongeren bevatte; Sint-Truiden met zoowat hetzelfde getal bij den ingang van de stad; Lummen, erg geteisterd; Haelen, waar een bloedige slag werd geleverd; Lanaken, dat beschoten werd. Daar had burgemeester de Caritat de Peruzzi, zelf vrijwilliger, een vendeltje vrijwilligers uitgerust, die de heele omgeving onveilig maakten. De duitse legeroverheid liet hen aanvallen. Hoofdmann de Caritat werd doodelijk gewond naar Maasticht gebracht, waar hij stierf bij zijn aankomst. Voor dezen man zal de vijand wel eerbiedig groeten en de vriend een hoogste vereering voelen. Veel dorpen zijn zonder één soldaat, zien zelf zelden soldaten. Die vrijheid brengt welens verrassingen aan. Zoo b. v. iemand, die een zondag avond te St-Truiden op het marktplein, bij de deur van een gezellig koffiehuis zit, merkt zoo met eens een dertigtal soldaten, die vóór het stadhuis in geld komen en dan twee aan twee heentrappen. 't Is de dorpspolitie, die even een ronde gaat, door 't heele kanton.

— Er zullen er dezen avond gepakt worden, kan men dan zeggen.

We kunnen erover meespreken. In 't geboortedorp, op een vrijen zondagavond. In de gezellige herberg zitten drie vier leutige vrienden uit den kinder- en uit den jongelingstijd. Wat doet men dan anders en kon en thans nog alleen kan herinneren, dan vertellen over wat men vroeger deed om lekker te kunnen lachen. Komen juist binnen de plaatselijke nachtwacht en twee bekende tolbeambten, dezen om hun vossenstreken en almanakpraatjes bekend, zeven uren in de rondte. 't Werd spoedig lekker. Deur op slot, luiken af. Buiten alles zomerstil. 't Werd laat. De bevallige waardin bekeek haar waard met een beslist teeken van: te laat. Doch het gezamenlijk antwoord was: «Och! 't is niet alle dagen zondag, we zullen hier geen honderd jaar meer loopen.»

Plots een harde slag op de deur. Stilte, doodstilte binnen... Weer een slag, met bevel: open.

De Duitschers! Twee soldaten. Opmerkingen: te laat open? Verontschuldigen van de plichtigen. Toen een paar reeds waren heengeslopen, werd spoedig alles in der minne geregeld. De nachtwacht kreeg een scherpe vermaning: doe jui zoo je plicht! De waard mocht hooren dat het ditmaal wel voorbijgaan zou, doch niet meer zoo de naaste maal. — Pas op 't sluituur, merken de soldaten op. Onze waardin bleef lang bleek en vol schrik, hoorden we des anderdaags zeggen.

— Ze zullen mij niet meer pakken, lachte ze, de commies kunnen hun gekken praot op straat vertellen.

STEVEN BOERSEN.

Maximum-prijzen in Holland

Bij de algemeene duarte en in tegenwoordigheid van de onophoudende pogingen die bijzonderlijk van wegen den tusschenhandel in 't werk gesteld worden om de prijzen van allerlei waren, ten zijnen voordeele in de hoogte te doen stijgen, moeten ook in Holland velerlei maatregelen genomen worden om aan den woeker paal en perk te stellen. Getuige de bepaling van hoogstrijzen, zooals ze bij ons zijn ingevoerd en die natuurlijk vooral de landbouwvoortbrengels treffen.

Aldus heeft de Hollandsche Minister van Landbouw onlangs de volgende circulaire gericht aan de burgemeesters:

Ik heb de eer u hiernevens te doen toekomen een nieuwe lijst van artikelen met de daarvoor aangenomen maximumprijzen, welke lijst de vorige, vastgesteld bij mijn circulaire dd. 3 Februari 1915, n. 3269, Afdeling Handel, vervangt.

Ik verzoek u beleeft aan deze lijst in uwe gemeente de noodige bekendheid te geven en ik vestig uwe aandacht op hetgeen onder de lijst vermeld is, omtrent het indienen van klachten aangaande de inachtneming der gestelde maxima en van wenschen tot het stellen van maxima voor in de lijst vermelde artikelen en omtrent het met het oog op plaatselijke omstandigheden wijzigen van in de lijst vermelde maxima.

Indien u klachten bereiken omtrent de handhaving der maxima zal ik het op prijs stellen, dat u het noodige onderzoek instelt en zoo noodig door inbeslagname of bedreiging daarmede ingrijpt, tot inbeslagname natuurlijk eerst overgaande na verkregen machtiging mijnerzijds.

Het is mijn bepaalde wensch, dat de gestelde maxima geen doode letter zijn, doch streng in acht worden genomen.

Indien u het wenschelijk mocht achten, met het oog op plaatselijke omstandigheden, wijziging in de gestelde maxima te brengen, zal ik daarvan gaarne bericht ontvangen. Ingeval u de wensch mocht worden kenbaar gemaakt, om voor andere dan de vermelde artikelen maxima vast te stellen, of uit eigen beweging dit wenschelijk mocht oordeelen, zal ik gaarne daarvan kennis krijgen. Tot wijziging of aanvulling van de lijst gelieve u intusschen niet over te gaan alvorens mijn antwoord op uw bericht u bereikt heeft.

Ik zal overigens gaarne wekelijks opgaven van de ingekomen klachten met vermelding van het daaraan gegeven gevolg ontvangen.

Lijst van eenige der meest voorkomende artikelen met daarvoor aangenomen maximumprijzen. Deze prijzen hebben uitsluitend betrekking op de gewone qualiteiten. De luxe-sorteringen, waarvoor in gewone tijden reeds veel hogere prijzen worden betaald, blijven buiten aanmerking.

Groothandelprijzen: Regeeringstarwemeel (bij verkoop op meelkaart) f 13.50; tarwemeel (gebuid inlandsch) f 20.75; tarwemeel (gebuid) f 17.50, alles per 100 kgr.; boter (bij verpakking in wit fust van 50 kgr.) f 1.40; id. id. van 25 kgr. f 1.41; id. Delfsch of Leidsch fust van 20 kgr. f 1.45 en zelfde fust van 10 kgr. f 1.46, alles per kgr.; volvette jonge Goudsche en Edammerkaas met Rijksmerk (*) f 42; volvette jonge Goudsche kaas (*) f 40; jonge Edammerkaas (40+) (*) f 39; jonge Goudsche kaas (40+) (*) f 38; kaas in Edammer en Goudsch model (30+) (*) f 33; id. (20+) (*) f 28; magere Edammer en Goudsche kaas f 18; Friesche nagelkaas (*) f 21, alles per 50 kgr.; suiker (witte geraffineerde) per 100 kgr. f 48.50; zeezachte, groene

of gele per 120 kgr. f 30.25; Regeeringstarwemeel (bij verkoop op meelkaart) f 0.12; tarwemeel (gebuid) f 0.24; tarwemeel (gebuid, gebakken onder rabbinaal toezicht) f 0.25; tarwemeel (ongebuid, bruinbrood) f 0.20 1/2; roggebrood, zie noot (*); Regeeringstarwemeel (bij verkoop op meelkaart) f 0.16; tarwemeel (gebuid inlandsch) f 0.26; tarwemeel (ongebuid) f 0.22; boter f 1.60, alles per kgr.; volvette jonge Goudsche en Edammerkaas met Rijksmerk (*) f 20.57 1/2; volvette jonge Goudsche kaas (*) f 0.55; volvette jonge Edammer kaas (40+) (*) f 0.55; jonge Goudsche kaas (40+) (*) f 0.50; kaas in Edammer en Goudsch model (30+) (*) f 0.42 1/2; kaas in Edammer en Goudsch model (20+) (*) f 0.37 1/2; magere Edammer en Goudsche kaas f 0.27 1/2; Friesche nagelkaas (*) f 0.30, alles per 1/2 kgr.; koffie Santos f 1.16 per kgr.; chicorei (in pakjes) f 0.03 per 0.1 kgr.; suiker (witte geraffineerde) f 0.55 per kgr.; zout f 0.03 per kgr.; zeezachte, witte of gele f 0.32 per kgr.; soda f 0.07 per kgr.; petroleum f 0.11 per liter.

Omtrent rijst, haver, mout, boonen, erwten, aardappelen, uien, kool, verschillende ingemaakte groenten, margarine en raapolie is een prijsregeling nog in overweging en zal nader worden kenbaar gemaakt.

De hierboven vermelde prijzen gelden voor de maand Augustus behoudens vroegere vervanging.

Klachten over niet-inachtneming van bovenvermelde maxima, alsmede wenschen om voor bepaalde op de lijst niet vermelde artikelen maxima vast te stellen, of wel om met het oog op plaatselijke omstandigheden voor een bepaalde gemeente wijziging in de maxima te brengen, behooren gericht te worden tot den burgemeester.

N.B. — Al de prijzen hooger opgegeven, zijn natuurlijk in Hollandsche munt berekend: gulden en centen. (Een gulden is fr. 2.10.)

(*) Deze prijzen zijn niet van toepassing op oude kaassoorten, room- en lunchkaas, Leidsche en Delftsche komijnekaas en kaas bereid onder rabbinaal toezicht.

Onder kaas gemerkt 40+ 30+ of 20+ worde kaas verstaan, welke respectievelijk 40 t. h. of meer, 30 t. h. of meer of 20 t. h. of meer vet in de droge stof bevat.

Bij verkoop van kaas aan detailhandelaars kan f 2 boven den maximumprijs voor verkoop in het groot in rekening worden gebracht, indien de hoeveelheden ten hoogste 50 kgr. per zending en per week aan denzelfden afnemer bedragen.

Opgemerkt wordt nog, dat de vorenbedoelde prijzen slechts betrekking hebben op boter en kaas, bestemd voor verbruik in Nederland.

(**) Een uniforme prijs voor roggebrood geldend voor het geheele land, kan in verband met de zoo uiteenlopende bereidingswijze in de verschillende provinciën niet worden vastgesteld.

Daarom zal zulks voor elke provincie afzonderlijk geschieden, in overleg met de provinciale rogge-commissies.

Indrukken van een bezoek aan Dendermonde

De stad Dendermonde — voor zoover die overgrote puinhoop nog aldus mag genoemd worden — krijgt dagelijks het bezoek van veel nieuwsgierigen. Aldus is er nog eenig leven in de doodsche stad. Op de zwartgerookte puinen ziet men hier en daar kleine houten barakken verrijzen, waarin men, zoo goed en zoo kwaad als het gaat, herbergen of winkels inricht.

Tijdens een wandeling door de puinhoopen trof ons het opschrift van een dezer drankhuisjes, opschrift dat in al zijn eenvoud van treffende betekenis is. Het vermeldt namelijk «Villa des ruines!» Wilde de eigenaar door die enkele woorden zijne tevredenheid lucht geven over het terug bezitten van een... te huis of was het hem alleen te doen op satyrische wijze zijne droefheid uit te drukken over de vernieling van al wat hem zoo dierbaar was? Wellicht was het onder den invloed van beide gedachten dat hij zijn herbergje aldus doopte! Enkele half in puin geschoten huizen worden ook nog bewoond. Of zulks zonder gevaar voor de inwoners is betwijfelen wij sterk. Wij willen nog de aandacht vestigen op volgend treurig feit.

Zooals men weet heeft ook de kerk eenigszins te lijden gehad van het bombardement. Tijdens een bezoek aan dezen tempel bestafigden wij met verwondering dat oude schilderijen, waaronder echte meesterstukken, niet verwijderd zijn, hetgeen voor gevolg heeft gehad dat een tweetal beschadigd zijn geworden. Als wanneer wij zien welke fabelachtige prijzen men op onze dagen voor vlaamsche kunstgewrochten betaalt, hoe Amerikaanse liefhebbers alles in het werk stellen om onze historische doeken naar de nieuwe wereld te zenden soms ten koste van veel opofferingen, is het dan niet waakroepend dat men bij ons zoo weinig levert aan den dag legt om onze eigen schatten van vernieling te vrijwaren? Wij nemen nogmaals de gelegenheid te baat om er op te wijzen hoe onzinnig het is werken van beroemde meesters, waarvan de

In Limburg

Te Hasselt hebben we de Noodcommissie, waarin verscheidene dikke vrienden, prinselijk gehuisvest gevonden in de prachtige woning van den heer procureur Van Staalen, die er nog zelf woont doch heel het benedenvloers bereidwillig heeft afgestaan tot nut van 't algemeen. De bevolking kan hem daarvoor niet genoeg dankbaar zijn. De Noodcommissie evenmin. Hasselt nu is noch Sint-Truiden, noch Tongeren, noch Maaseik. Hasselt is Hasselt, staat alleen, dit weet de gansche provincie, Hasselt is de hoofdplaats, wil het weten en weet het. Sint-Truiden is een dikke boerenstad; nette, beleefde, ongehinderde en onhinderlijke rondborstige maansmenschen, dames en jufvrouwen in de kloosterscholen «volgpropt» met de allerzachtste leerling onder alle wetendheden der wereld, en spreken de fransch met haar op en «duts». De tweetaligheid onder de dames — dit woord uit eerbied, asjebief — neemt echter een vooruitgaande wending. Men zegt er reeds: «dij joffrou klappt keukefransch en vlaamsch». Tongeren is een zeer bescheiden stad, veel in betrekking met Luik, met veel Walen onder haar bevolking. De menschen spreken er noch klappen; ze kallen. Ze kweken in hun tuinen ajuinen als gij ik, doch ze noemen die: ajuunjele. Ajuinen met de betekenis die een Brusselaar aan dit woord hecht, zijn ze echter in lang niet. «Ja, Tongerenaren zijn doorknappe menschen. Ze

hebben derhalve in hun midden, — ja, vlak in hun midden — en dit sedert jaren en dit nog voor lange jaren — den knapsten man van Limburg, drie meter hoog, op een voetstuk van steen, drie meter hoog, prachtig gesteld en vorstlijk van houding, Ambiorix, den koning van de Eburonen. Een van de prachtigste standbeelden, die men in België aantreft. Tongeren is de meest vrijzinnige stad van Limburg. Daar durft iemand luidop zeggen: «ik ben liberaal en mijn vriend is socialist». In Hasselt zegt men enkel: «ik ben liberaal». Socialist lijkt daar te arm, te slecht opgevoed, te onbeschoft, te gevaarlijk. Spoedig betert dit. Te Sint-Truiden, de stad van den H. Trudo... bid voor ons!

A propos! onze bureu, de Walen, komen hier veel op beevaart naar de Drie Gezusters. Wanneer ze dan weleens nabij een vlaamschen pelgrimsroep komen te staan, willen ze natuurlijk ook meebidden. De Vlaming bidt dan godvruchtig: De Vlaming: Troosteres der bedrukten. De Waal: Bête féroce. De Vlaming: Koningin der Profeten. De Waal: Bête féroce. Heer vergeef het hun, ze weten niet wat ze doen (1).

De Maaseikenaars! vraagt iemand, die nieuwsgierig is. Niksmendalle! afgezonderd van de wereld. Het spoor Hasselt-Maaseik is wereldberoemd, omdat het op den voorsteven van zijn stoomsleepers re-

(1) Dit is namelijk de Waalsche verbastering voor: «Bid voor ons».

waarde veelal niet te schatten is, verborgen te houden in donkere, voluige tempels, in plaats van in bewaring te geven aan openbare musea. In dergelijke lokalen ten minste kan men zorgen voor de geschikte temperatuur, noodig voor de goede bewaring der schilderijen; ook wordt daar meer gestreefd naar gelukkige lichteffecten, iets dat algemeen als een gewichtige factor beschouwd wordt om eene schilderij in haar volle schoonheid te kunnen bewonderen en bestudeeren. Het is voor niemand een geheim dat onder dit opzicht vele kerkmusea veel te wensen over laten. Blijft dan nog een derde, niet minder belangrijke reden tot staving van onze kritiek: openbare musea staan gewoonlijk onder goede bewa-

king, iets dat wederom van vele kerken niet mag gezegd worden. Het is te hopen dat er na den oorlog naar dit doel zal gestreefd worden door onze talrijke schaar kunstliefhebbers, opdat het niet meer gebeuren zou dat door koppige ikzucht en schuldige onverschilligheid, oude kunstgewrochten van historische waarde vernield zouden worden. Het moet natuurlijk betruurd worden dat in onze eeuw van beschaving feiten als de vernieling van kunstwerken door nalatigheid ons aanspoort tot dergelijke handelen, maar — «à quelque chose malheur est bon», en niet min waarheid bevat ons Vlaamsche spreekwoord — «beter laat dan ooit.»

G. W.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen

en in

't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen:

Uit Duitse bron

Groot Hoofdkwartier 1 Sept. 1915.

Westelijk oorlogsterrein

De toestand is onveranderd. Noordwestelijk van Bapaume werd een Engelsch vliegtuig door een onzer vliegers neergeschoten.

Oostelijk oorlogsterrein

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Hindenburg

Oostelijk van de Nijmen gaan de gevechten voort.

Op het Westelijk front van Grodno staan onze troepen voor de buitenste fortlinie.

Tusschen Odelsk (Oostelijk van Sokolka) en den Bialowjaska-forst werd verder vervolgd.

Legergroep van generaalveldmaarschalk Prins Leopold van Beieren

De bovenloop van den Narew is overschreden noordelijk van Pruzana is de vijand over het moerasgebied teruggedrongen.

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Mackensen

De vervolging bleef aan gang. Waar de vijand zich stelde werd hij achteruit gedwongen.

Zuidoostelijk oorlogsterrein.

De troepen van generaal graaf Bothmer bestormden tegen hardnekkigen vijandelijken weerstand de hoogten van den oostelijken Strypa-ovver, bij en noordelijk van Zborow. Het kleine openthoud door Russische tegenaanval is na afweer derzelfden overwonnen. De hoogte der in maand Oogst door Duitse troepen op het oostelijk en zuidoostelijk oorlogsterrein genomen gevangenen en van het buitgemaakt oorlogsmateriaal belooft tot meer dan 2000 officieren, 296.839 man gevangenen, meer dan 2200 kanonnen, verder meer dan 560 machiegeweren. Hiervan zijn voor Kowno rond 90.000 gevangenen, 827 kanonnen, voor Nowo-Georgiewsk rond 90.000 gevangenen (daaronder 15 generaals en meer dan 1000 andere officieren), 1200 kanonnen, 150 machiegeweren. De optelling der kanonnen en machiegeweren is evenwel nog niet afgeolopen, deze der machiegeweren in Kowno is nog niet begonnen. De als totalen opgegeven getallen zullen daarom nog zeer verhoogden. De voorraden van munitie, levensmiddelen en haver in beide vestingen, zijn voorloopig niet te overzien.

Het aantal der gevangenen die door Duitse en Oostenrijks-Hongaarsche troepen sinds 2 Mei, het begin van den lente-veldtocht in Galicië, genomen werden, is nu ver over een miljoen gestegen.

Opperste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIS, 31 Oogst. — De Fransche artillerie heeft in den loop van den nacht van den 30 op 31, zonder dat het tot bijzondere voorvallen kwam, haar doeltreffend vuur tegen de Duitse loopgraven, versterkingen en schuilplaatsen voortgezet.

In België hadden op het front Steenstraete-Het sas artilleriegevechten plaats, alsmede in Artois tusschen Neuville en Atrécht. Kanonvuur van aanmerkelijke hevigheid had in het Noorden van Weevre als ook in het bosch van Apremont, ten Noorden van Flirey, plaats.

Zondag laatst werd Duinkerken met verdringende kanonnen beschoten door de Duitsers. In 't midden der stad werd schade aangericht.

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Het Zuidelijke oorlogsterrein

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 1 Sept. 1915. — Op het Italiaansche oorlogsterrein bleef de toestand onveranderd.

Uit Italiaansche bron

ROME, 1-9-15. — Een sterke vijandelijke stelling op Monte Maronia ten Noorden van Monte Maggio werd genomen; wij handhaafden en bevestigden de stelling in weer-

wil van een verwoed artillerievuur. Kleine gevechten in het Karstgebied hadden een voor ons gunstig verloop. In den Sei Buisector hebben wij loopgraven bezet.

Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 1 Sept. 1915. — De vesting Luck is sinds gisteren in onze handen. Het oud Salzburger-Opperoostenrijksche infanterieregiment Aartshertog Rainer n. 59 wierp de Russen met de bajonet uit het station en de verschanste barakkenkampen noordelijk van de plaats, en drong ook met den vluchtenden vijand in de stad, die in den avond gezuiverd was. De verslagen vijand week tegen 't Zuiden en Zuidoosten terug.

Bij Bialykamien in Noord-oost Galicië doorbrak het leger van generaal von Bohm-Ermolli over eene breedte van 20 km. de vijandelijke linie. De zulke dubbele nederlaag dwong alle nog westelijk de Strypa strijdende Russische krachten tot den terugtocht achter dezen stroom. De rugwaartsche beweging van den vijand breidde zich heden morgen ook op het front bij Zborow uit, dat gisteren door het leger van graaf Bothmer genomen werd. Aan de Strypa wordt nog gestreden. Een der Russische tegenaanvalen had gisteren in de streek van Kozowa eene Duitse en eene Oostenrijksche brigade op eenige kilometers teruggedrongen. De voor onze troepen ter verdrijving der Russen ingezette flankenaanval verdreef de Russen, nog eer het tot treffen kwam, tot den oostelijken oever der Strypa. Ook noordelijk Buczacz werden meerdere vijandelijke aanvalen afgewezen, waarbij de vijand zware verliezen leed.

Het getal der in de laatste dagen in Oost-Galicië en oostelijk van Wladimir Wolynck ingebrachte gevangenen steeg tot 36 officieren en 15250 man. In 't totaal werden in de maand oogst door de onder Oostenrijksch-Hongaarsch opperbevel staande verbonden troepen 190 officieren en 53299 man gevangen, 31 kanonnen en 23 machiegeweren veroverd. Het totaal der door deze strijdkrachten sinds begin Mei ingebrachte gevangenen belooft tot 2100 officieren en 642.500 man. Het getal der bij deze operaties veroverde kanonnen is 394, dit der machiegeweren 1275.

In den Kaukasus

Uit Russische bron

PETROGRAD, 31 Oogst. — Van het gehele front valt geen belangrijke verandering te vermelden. Een ontmoeting tusschen onze verkenningsposten en die der Turken heeft plaats gehad.

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 1 Sept. 1915. — Van de verschillende fronten zijn geene gewichtige gebeurtenissen te melden.

Kitchener, opperbevelhebber, tegen Turkije?

Volgens eene Baselsche melding van den «Berliner Lokalanzeiger» loopt het gerucht dat Kitchener persoonlijk het opperbevel over de legers tegen Turkije zou overnemen.

OP ZEE

Blokkade voor de kust van Klein-Azië

De commandant van de strijdkrachten van de geallieerde mogendheden in de Middellandsche Zee heeft een blokkade ingesteld voor de kust van Klein-Azië en Syrie, ingaande 25 Oogst, te 12 uur en zich uitstrekkende van het eiland Samos tot de grens van Egypte of te wel tusschen de punten gelegen op 37° 38' N. B., 27° 2' O. L. en 31° 20' N. B., 34° 13' O. L.

Vertrek van neutrale schepen uit het geblokkeerde gebied werd toegestaan tot 28 dezer te 12 uur.

Opgebracht

Het stoomschip «Göthe», met hout van Haparanda naar Amsterdam, werd door een Duitsch oorlogsschip naar Swinemünde opgebracht.

In het Buitenland

In Nederland voor goedkoopere levensmiddelen

De Sociaal-Democratische Vrouwenclub te Amsterdam heeft besloten om aan de Regering een adres te richten met verzoek om goedkoopere levensbehoeften. Op dit adres zullen handteekeningen worden verzameld.

De orlsls in de Nijverheid

Van de 700 arbeiders der spinnerij «Eilermark» te Glanerbrug, werken er thans reeds 400 op de fabrieken der firma te Enschedé. De elektrische tram brengt de arbeiders naar Enschedé en 's avonds van daar naar Glanerbrug terug. De werktijden zijn wel niet geheel naar wensch geregeld, maar men neemt het tijdelijk voor lief, te meer waar de directie zich al genoodzaakt zag een aantal arbeiders met 14 dagen 't werk op te zeggen.

De werkdij in de weverijen van de firma van Heek en Co. te Enschedé, is voor deze week aldus vastgesteld, dat 4 weverijen de volle week en 2 weverijen 5 dagen zullen werken.

Een Belgisch gefortneerde te Harderwijk verdronken

Uit de «Echo Belge»: De Belgische adjudant Jules Sterckx is verdronken, terwijl hij een zeebad nam bij Harderwijk. Een gendarm vond het lijk op het water drijvende op een plaats genaamd «Groentjess».

De ongelukkige laat een vrouw met verscheidene kinderen na, die zich op 't oogenblik te Antwerpen bevinden.

In Engeland

Het geding tegen

«Labour Leader»

Het geding tegen de «Labour Leader» is — weet men — afgelopen in het voordeel van het blad. De zaak was met gesloten deuren berecht. Het blijkt thans uit de uitvoerige mededeelingen die in het blad over het geval veropenbaard worden, dat het de justitie vooral te doen was geweest om de verspreiding te beletten van de nummers van de «Labour Leader» van 5 en 12 Oogst.

Alle ten bureele aanwezige exemplaren van die twee bladen werden in beslag genomen; zelfs de in de liggers ingepakte nummers werden door de politie uitgezocht en medegenomen. Verder werden in beslag genomen de aanwezige exemplaren van vier vlugschriften, namelijk: 1. British Militarism, door C. H. Norman; 2. Nationality and Patriotism, door C. H. Norman; 3. Causes of the War, door C. P. S.; 4. A grateful country, door C. A. Glyde.

De politie was er echter vooral op uit de nummers van de «Labour Leader» van den 5 en 12 Oogst.

De bedienenden van de «Labour Leader» moesten alle van de verkoopers teruggekomen pakken met onverkochte bladen nazoeke naar exemplaren van 5 en 12 Oogst.

Bij de huiszoeking, die in de bureelen en magazijnen van de «Labour Leader» was uitgevoerd, gedroeg de politie zich vrij hoffelijk en toonde het personeel van het blad zich bereid onmiddellijk de wenken der politie op te volgen.

Dit alles heeft betrekking op de kantoren van de «Labour Leader» in Salford. In de bureelen te Londen werd ook de oplage van de brochuren «The Women of the World» en «Peace at Once» door de politie medegenomen.

In Frankrijk

Pégoud gedood

PARIS, 31 Augusti (Reuter). — De vliegenier Pégoud is gedood.

In Zwitserland

Aardschuiving

ZURICH, 30 Aug. (Part.) Naar gemeld wordt, had op het plateau van Thermen op den berg van Brieg in Wallis een groote aardschuiving plaats. De tandradbaan en de Rhone-bedding worden bedreigd boven Brieg tusschen Massabrunck en Zermatt.

In Italië

De oorlog met Turkije

ROME, 1-9-15. Salandra zal binnen kort van het front terugkeeren. Daarna zal onmiddellijk een ministerraad bijeenkomen. Er is sprake een Italiaansch leger naar de Dardanellen te sturen.

In Rusland

BERLIJN, 30 Augustus. (Korresp. Norden.) De «Voss. Ztg.» verneemt langs een omweg uit St. Petersburg, dat aldaar in het gebouw van den generelen staf een conferentie van eenige uren heeft plaats gehad tusschen generaal Roessky, den bevelhebber van het militaire district St. Petersburg, en generaal Frolow, den chef van den generale staf, die uit het hoofdkwartier daarvoor was overgekomen, generaal Janoesjkewitsj, hofminister graaf Fredericks, en den opperbevelhebber van Mos-

kou, prins Joessopof. De aanwezigheid van den laatste, zoonde de namen der overige leden bij deze beraadslaging, gaven aanleiding tot de veronderstelling dat het behandelde onderwerp de verplaatsing van het hof naar Moskou betrof.

Op denzelfden avond had ook een bespreking plaats van den chef der keizerlijke stallen, generaal Gruenwald, met hooggeplaatste ambtenaren der vorstelijke stallen, waarbij ook de chef der keizerlijke spoorreinen, Kopytkin, tegenwoordig was.

Nieuwe minister-president

PARIS, 31 Aug. (Part.) De Petersburgsche correspondent van de Temps meldt, dat in parlementaire kringen de benoeming van Kriwaschin tot minister-president verwacht wordt.

In Zweden

STOCKHOLM, 31 Augustus. De Zweedsche regering heeft besloten een verbod van uitvoer af te kondigen voor levend vee, conserven, worst, en voor versch, gezouten en gerookt vleesch. De uitvoer van varkensvleesch is niet totaal verboden, doch beperkt. Bij uitzondering kunnen uitvoervergunningen worden verleend, in gevallen, waarin dan de exporteurs zich moeten verbinden een bepaalde hoeveelheid tot van te voren vastgestelde prijzen voor de Zweedsche markt te beschermen.

In de Vereenigde-Staten Galveston door een springvloed geteisterd

Men bericht uit New-York dat een hevige springvloed de stad Galveston, op een eiland gelegen, verwoest heeft. Vreeselijke golven wierpen zich op het eiland en spoelden verscheidene huizen weg. Wat er overgebleven is, biedt een treurig schouwspel op: huizen die dreigen in te vallen, straten vol puinhooien, roeststukken, slingerig zand. Meer dan 600 lieden moeten bij de ramp omgekomen zijn. De groote brug welke Galveston met het vasteland verbindt, werd weggeslagen.

Rond den Oorlog

De vesting Dunaburg

Dunaburg, dat door de Russen Dwinsk genoemd wordt, is een vesting van den eersten rang en de laatste groote versperping aan den spoorweg Warschau-Petersburg voor de hoofdstad van Rusland. Wegens de betekenis, die deze vesting heeft als kruispunt van spoorwegen en overgang van de rivier, is zij in de laatste tien jaren steeds meer uitgebreid en versterkt.

De kern van de vesting, een gesloten hoofdwal met kazematten en vooruitgeschoven werken, ligt op den rechteroever van de Duna. Door deze rivier beschermd, die in noordwestelijke richting verder naar Riga in de zee stroomt, vormt Dunaburg den sterkeren hoeksteen van de Duna-linie in den rechterhoek, terwijl de vesting Riga-Dunaburg het linker hoofdstuipunt vormt. De militaire betekenis van Dunaburg berust in de eerste plaats daarop, dat deze vesting een der gewichtigste arsenalen is. Hier bevindt zich in vredetijd een groot gedeelte van het Russische geschutpark. Verder dekt de vesting de vele spoorwegverbindingen, die elkander hier kruisen. Tot verdediging van de vesting dient een sterk bruggenhoofd, dat op den linkerover van de rivier ligt en uit verschillende zelfstandige werken bestaat. In den laatste tijd zijn de moderne forten nog meer vooruitgeschoven. Deze kunstmatige versterkingen worden gesteund door den aard van het terrein.

De omtrek van Dunaburg is voor een groot gedeelte moerasig en moeilijk te begaan. Bovendien heeft de Duna hier een breedte van 200 meter. De forten aan beide zijden van de rivier zijn door een groote spoorwegbrug verbonden.

In vredetijd heeft Dunaburg een sterk garnizoen, namelijk vier infanterie-regimenten, een veldartillerie-brigade, twee bataljons vestingartillerie en een regiment mortier-artillerie. Dunaburg is een van de oudste vestingen van Rusland. Het is gesticht door de Lijflandsche riddersorde in 1278 en is in 1552 voor het eerst versterkt. Nu eens was het Poolsch, dan weer Zwedsch en dan weer Russisch. De Russen hebben de vesting in 1557 tijdelijk bezeten en van 1772 af voortdurend beheerscht. In het jaar 1812, in den oorlog tegen Frankrijk, werd de vesting door Oudinot den 13e en 14e Juli vergeefs bestormd en den 31 Juli door Franchsen en Pruisen onder Macdonald bezet.

De stad Dunaburg heeft door haar ligging aan het net van spoorwegen en door de scheepvaart een aanzienlijken handel.

In België

Te Ninove

OP ONZE OPENBARE WERKEN

Reeds in een paar briefwisselingen wazen wij er op hoe de heeren van ons Comité de ondersteunde werklozen verplicht waken om hun tevens eene zekere tegenwoordigheid te geven, vooral als zij zou-

den verplicht wezen vuil en ongezond werk te doen.

Onze eerste vraag hebben die heeren bilijk gevonden en aan verwers en witters wordt het noodige gereedschap verstrekt.

Wat onze tweede vraag aangaat, wij dachten dat de heeren de vuile en ongezonde werken zouden daargolaten hebben, doch thans bestaigen wij dat sinds de verleden week eene ploeg werklieden bezig is de beek, genaamd Paardenbeek, te kuischen en te verdiepen.

Ware het nu niet mogelijk, heeren van het Comité, aan die werklieden, boven hunnen gewonen onderstand eene bijzondere tegemoetkoming te doen? Gij zult ons toch niet betwisten dat dit werk zeer afmattend en ongezond is, vooral daar velen onzer werklieden, bij gebrek aan het noodige voedsel, de uitputting nabij zijn en zij daardoor als best geschikt zijn om de kiemen van allerlei ziekten te ontvangen?

Van den anderen kant: allen zijn bijna uitgesletten van kleederen en velen beschikken niet eens meer over het noodige verschoon om zich te reinigen.

Wij durven verhopan dat onze gematigde en gewettigde vraag zal gehoor vinden.

Onze diepgeproefde werkersbevolking is er reeds erg genoeg aan toe, zonder zich daarbij nog te moeten in gevaar stellen hare gezondheid te verliezen en plagen op te doen.

Allons, heeren, un bon mouvement! Wij zullen met ongeduld uwe beslissing afwachten.

EENE LIEFTALLIGE MAM'ZELLE!

In de zagerij en kistenfabriek der firma Durant-Coppens heerscht als bureelbediende-directrice een aannemelijk schepsel, dat door hare vriendelijkheid hier in onze stad reeds beroemd is geworden. Daar zij ons over een veertiental jaren weeral een nieuw bewijs harer goedaardigheid, edelmoedigheid en zachtheid heeft gegeven, zouden wij er aan onzen plicht te kort komen moesten wij er het onze niet toe bijdragen om hare faam wat verder dan onze stad uit te breiden.

Deze mejuffer, aanvullig en beminnelijk, die daar door de gratie gods en nu anderen den scepter zwaait, aanziet het werkvolk voor niet min of meer dan beesten.

Bij het minste vergrijp, bij de minste onoplettendheid is het schelden en tieren en, wat nog erger is: mam'zelle veroorloofde zich reeds handtastelikheden en sloeg met een meter op het hoofd van een werkmans.

Dit was namelijk het geval over een veertiental dagen met een paar werklieden, die zonder de minste reden op straat werden gezet, wat beteekent: broodeloos! Doch, volgens onze charmante mam'zelle, is het ons goed op straat loopen... men trekt toch van het Comité!

Ehwell, geachte lezers, overdrijven wij als wij zeggen, dat die lieftallige juffer overal diende rekend te zijn?

Wij denken het niet en zullen er dan ook steeds aan medehelpen om hare hooge gaven ten allen kanten uit te bazunnen, daarvan mag onze bave; edele mam'zelle overtuigd wezen.

En om te sluiten willen wij haar zeggen, dat ons goed en brant volk zich niet strafeloos zal laten tergen en dat steeds Loontje om zijn boontje komt.

Te Lokeren

GEELIJKHEID VOOR IEDEREEN

In Lokeren zijn er nog enkele fabrieken welke nog eenige uren per week werken, soms worden zij ook stil gelegd bij gebrek aan grondstof, waarbij deze lieden dan recht hebben op onderstand. Van dezen worden de bilans tot den laatste cent nagegaan.

Dat is wat al te ijerig, vooral daar en tegenovergesteld op den buiten nog zooveel onderstand gegeven wordt aan lieden welke er geen recht, of het volstrekt niet noodig hebben.

Wij vragen een onderzoek te doen langs Weerste en het Lammeken. Daar zijn verscheidene menschen welke de gulzigheid hunner burenen niet kunnen verdragen omdat zij weten dat dezen wekelijks hun onderstand ontvangen, terwijl zij nog altijd werken. Zulks komt te nadeele der ondersteunden uit de stad, welken niets meer bezitten en van hun ondersteuning moeten leven.

Die menschen zwijgen en lijden, en niemand vraagt hun hoe zij het leven rekken. Nu hebben deze onrechtvaardig gesteunde menschen gehoord, dat de stad werken zal laten uitvoeren voor de ondersteunden en zullen zij trachten een bewijs van den geneesheer te krijgen, dat zij onbekwaam tot werken zijn.

Wij roepen de aandacht der geneesheeren op zulke personen, die dat bewijs zouden verlangen, goede nota te nemen van hun adres, en er de leden van het Comité of andere onderzoekers heen te zenden.

En dat zal aan het licht brengen, dat er op den buiten onrechtvaardige onderstand wordt gegeven, welke in de stad dringen der noodig is.

—oest men er iemand op uit zenden die rechtvaardig zijne taak opneemt, hij zal vele zulker lieden aan het Comité kunnen bekend maken.

Daarom gelijkheid voor iedereen.

Te Antwerpen

OOK EEN DOPPER

Een behangersbaas zettelt als controleur op een der bureelen waar de werklozen moeten gaan stampelen, en trekt als zodanig 12 fr. per week vergoeding. Daar valt natuurlijk niets op te zeggen, ook een patroon kan in nood verkeer en heeft als mensch recht om geholpen te worden. Over eenige maanden kreeg deze patroon een werk van de stad. Hij vroeg en kreeg 5 wken verlof als controleur. Als het werk gedaan was kwam de patroon weer als k

troleur zetelen. Nadien kreeg die zelfde heer nogmaals verlof om zijne aangenomen werken te voeren.

Weer kwam hij als controleur terug nadat hij zijn werk uitgevoerd had. Zie dat vinden wij nu niet juist.

Er zijn behangersbazen in de stad genoech zonder werk. Vandaag stadswerken uitvoeren waar wel wat op te verdienen is en morgen weer op kosten van het algemeen controleur spelen, dat gaat toch niet.

Wanneer gaat dat spelletje nu eens op houden?

VERGOEDING VAN GEDEELTELIJKE WERKLOOZEN

Het is reeds herhaaldelijk op gewezen dat er weinig gedaan wordt om de werklozen aan te zetten iets te verdienen, aangezien zij die een of twee dagen per week werken den onderstand ontnomen wordt. Dat had voor gevolg dat de werklieden die hun best deden iets te verdienen er veel slechter aan toe waren dan degenen die niet werken. Het is dan ook met genoegen dat we vernemen dat het bestuur van de Werklozenkas eindelijk een beslissing in deze aangelegenheid genomen heeft. Het volgende voorstel zal aan het Provinciaal Comité overgemaakt worden:

Werklozen die 5 fr. per week verdienen blijven den vollen steun genieten. Voor elk frank die de werkloze boven de 5 fr. verdient zal hem fr. 0,50 van den steun afgehouden worden.

De controle zal als volgt geregeld worden:

Als er een der gezinsleden werkt, zullen al de leden van het gezin moeten gaan stemmen in het lokaal waar het hoofd van het gezin stempelt.

Al de steun wordt dan saam getrokken en betaald in hetzelfde lokaal nadat er rekening van het verdiende loon gehouden is.

1300 FRANKEN LOON, VRIJ WOON, VUUR EN LICHT EN TOCH DOPPEN.

Men verzekert ons dat er in lokaal 5 een betaalde controleur zelt die bij zijn ouders inwont en wiens vader als Staatsbeambte een salaris van 1300 fr. benevens vrije woon, vuur en licht geniet. Over eenige weken is daar reeds een klacht over gedaan en niettegenstaande zit de controleur nog altijd op het bureau.

We meenen dat er in de eerste plaats menschen moeten geholpen worden die het noodig hebben.

Wanneer worden al die favorities op straat gedonderd?

Te Hoboken

Verleden maandag heeft men in een woning der Kiltstraat, te Hoboken, een vrouw, moeder van vijf kinderen, opgehangen gevonden.

De arme vrouw, die sedert de beschieting van Antwerpen aan zinsverbijstering leed, had zich zelfmoord.

TE GENT

Hulp aan krijgsgevangenen

Bagattenstraat, 6bis, te Gent.

Er wordt den belanghebbenden ter kennis gebracht dat de kantieners aan de volgende krijgsgevangenen zijn aangekomen:

82663 Van Speybroeck Eugène. — 82687 Van de Walle Andries. — 82702 Van Wynsberghe Louis. — 82727 Lutin Adolphe. — 82729 Van Mugele César. — 82733 Colyns Th. — 82795. Vervynck Charles. — 82805 De Grae Am. — 82846 Van Laere Alfons. — 82855 Povel Jules. — 82860 Bruysee Edouard. — 82874 Van Patheons René. — 82878 Haers François. — 82883 Valeke Jules. — 82897 Van Cauwenbergh Oct. — 82909 Leruy Oct. — 82901 Tack Maurice. — 82903 De Wulf Camille. — 82913 Stallaert René. — 82946 Odevaert Cyrille. — 82949 Rottiers Antoine. — 82950 Rabyn Alf. — 82973 Castelyn Firmin. — 82999 Desmet Auguste. — 82928 Dewispelre Th. — 84574 Van Hoecke. — 85001 Destrebecq Emile. — 85016 Verschaere Cyrille. — 85018 Veroussens Louis. — 85080 Van Waes Edm. — 85050 Clemminck Alfons. — Caus Victor. — 85065 De Noyette Léonice. — 85067 De Paep Victor. — 85097 Schelstraete Th. —

FEUILLETON VAN "VOORUIT" (117)

Jacob van Artevelde

DOOR

Hendrik Conscience

Bij de verschijning van Artevelde zat Geeraert Denys onder den schoorsteen, met den rug naar de deure gekeerd; zijn zoon Lieven stond in den verre hoek bij een lessenaar en bemerkte dus eerst de komst van Mher Denys. Hij liet van verbaasheid het perkament, dat hij in de hand hield, ten gronde vallen en riep onwillig uit:

— De Opperhoofdman hier!

Bij dezen roep sprong Geeraert Denys eensklaps recht en stuurde een blik van woede op den intredende; maar toen de koele oogslag van Artevelde op hem zich vestigde en dat dit edel en onzagwekkend gelaat glimlachend hem tegenblikte, ontving hij eenen onweerstaanbaren indruk.

Aan de plotselinge verandering zijner wezensrekenen zou men gezegd hebben dat verbied en schaamte hem met schuchterheid hadden bevangen. Even ras werd echter de Overdeken zich zelven meester, en hij insgelijks gaf zijn aangezicht eene onverschillige uitdrukking, ofschoon zijn hart door het ontvlammen van hevige driftten hevige klopte.

Het verwondert u zeker mij hier te zien, Mher Denys, sprak Artevelde. Wat u te zeggen heb moet gewichtig zijn,

85103 Boel Joseph. — 85105 De Boek César. — 85108 Smeekens Maurice. — 85161 Vanderplaetsen. — 85177 Dangramant. — 85186 Demolie Jules. — 85212 Derycke Jacobus. — 85235 Beaufay. — 85236 Couvreur. — 85257 Van Gheluwe J. — 85256 Van Oost Ch. — 85307 Vyvey Julien. — 85313 Onleesbaar. — 85328 Huysmans Ed. — 85333 Van Acker R. — 85357 Pykavet Romain. — 85387 Van Wassenhove Gust. — 85440 Roegiers Achille. — 85518 Willems Maurice. — 85524 Colmet A. — 85525 Debede Frans. — 85527 De Coninck Albert. — 85529 De Mulder Robert. — 85543 Alderwereld Achille. — 85566 Colombien Raymond. — 85577 De Bruyne Alidore. — 85588 Billiet R. — 85633 Galle Léon. — 85646 Adams Ch. — 85657 Vanaise A. — 85670 Kets Gustave. — 85761 Leblond Henri. — 85774 Luison. — 85829 Hantson Valre. — 85851 Desorgher Emile. — 85902 Bertet. — 85927 Galle Oscar. — 85961 Ryckaert P. — 85918 Van Dorpe Pierre. — 85936 Vanzandijck G. — 85931 Van Audenaerde Syl. — 85947 Devlaminck Gust. — 85953 Maris Jean. — 85970 Cavenaile Florent. — 85982 Baetens Gustave. — 85990 Burgelman Alfons. — 85998 Clarissimane Gérard. — 86001 Desmet Richard. — 86004 Van Putte Ed. — 86021 Hebbrecht Th. — 86052 Hernalstein E. — 86059 Van Laere. — 86060 Vroman Léopold. — 86079 De Meerlier Camille. — 86083 De Roeck François. — 86089 Wauquiez H. — 86092 Nowé Jean. — 86098 Van Toortelboom Ch. — 86095 Van den Bosch Désiré. — 86095 Haentjes Armand. — 86097 Van Durmen A. — 86097 Baert Philémon. — 86098 Dumon Gust. — 86097 Terneule A. — 86099 Cornelis Em. Jos. — 86094 Verdegem D. — 86098 Van de Putte César. — 86093 Van Overloop Sév. — 86096 Blomme Jean. — 86093 Buysse Camiel. — 86096 Branteghem Emile. — 86090 Augustyn Eugène. — 86099 Schuddings S. — 86101 Van Houtte Joseph. — 86102 Van Goethem Florent. — 86102 Roegiers Achille. — 86103 Rodrigus Alfons. — 86105 Fovel Jules. — 86107 Moerloos Alf. — 86100 Dumon Gustave. — 86104 Van Lerberghe Cam. — 86104 Hesselmanns P. Jozef. — 86103 Van de Veegate Jules. — 86104 De Wulf H. — 86101 Brissen L. — 86104 Bogaert C.

(Vervolgt).

Arrendissement Oudermeende

TE BENDERBELLE

DE NALATIGHEID EN ONRECHT-VAARDIGHEID VAN HET COMITÉ

Denderbelle is een kleine gemeente met 1768 inwoners en ligt als weggesteek in een dal aan den Dender.

Het is een landbouwgemeente. Bijna elk huisgezin heeft zijn plekje grond, waar men voor eenige weken of maanden groenten en aardappels op kweekt.

De werkloosheid is er ook algemeen, aangezien vroeger er een 150 tal werklieden bij Ramlat werkten in St-Gilles en er nu slechts diegenen mogen werken die 20 jaar zijn, jongeren niet.

Het plaatselijk Comité van Hulp en Voeding tracht er in de eerste verte niet naar om de bevolking van den honger te vrijwaren, als men denkt dat wij in een huisgezin kwamen met 10 personen, die krijgen voor al hun steun 5 kilogr. meel en 5 fr., daarvoor moet de oudste zoon 2 1/2 dagen werken.

Dus met 5 fr. en 5 kilogr. meel moeten 10 personen het leven behouden.

De vrouw zegde ons snikkend, dat zij met droefheid haar ziekelijken man immer dichter en dichter het graf zag naderen.

Benevens de verstaanbaar gebrekkige voeding, hadden de kleintjes geen kousen of kloffies. Hoe droevig!

Denken dat het Comité hier weer zoodals elken zijne vrienden bevoordeelt.

Men noemde ons een persoon die wekelijks meer geld kreeg en 12 kilogr. meel.

DE GEMEENTELIJKE WERKEN

Wij bezochten ook eens het werk dat vanwege de gemeente aan de werklozen verschaft wordt.

Het gaat daar erg onrechtvaardig, want een huisvader met 7 kinderen mag maar 3 dagen en half werken aan 2 fr. per dag, terwijl een met 2 kinderen ook zoolang mag werken; dan anderen met 8 kinderen mogen

voorwaart! Ik verlang met u alleen te zijn: vergun mij eenige oogenblikken in samenspraak met u te blijven.

De Overdeken deed een teeken aan zijn zoon, die opstond om de kamer te verlaten, doch in het voorbijgaan tot Artevelde de vraag stuurde:

— En Veerle?

— Het is beter met haar, antwoordde Artevelde, hem de hand haastig drukende.

Lieven langs de deur des winkels verdwenen zijnde, zeide de Opperhoofdman tot Mher Denys, terwijl hij op eenigen afstand van hem zich nederzette:

— Overdeken, ik kom u bidden, met geduld mij aan te hooren; gij zult daarna in vrijheid oordeelen over helgen ik u voorstellen wil.

— Nu, nu, deze omwegen zijn er niet noodig, antwoordde Denys met barscheit. Laat hooren wat gij mij te zeggen hebt.

Artevelde voelde dat het rood der gramschap hem op het voorhoofd klom; doch hij bedwong zijne spijt en zeide tot Denys die hem met een soort van schertsende uitdrukking bleef bezien:

— Overdeken, wij kennen malkaer zeer lang; er was zelfs een tijd dat onze zucht naar Vlaanderen vrijheid ons zoo niet tot ware vrienden, dan toch tot strijdgenooten had gemaakt. Sedert dan zijn er tusschen ons gevoelens en driften getreden die ik hier niet onderzoeken wil.

— Gij doet wel, viel de Overdeken uit, want gij zijt gewis niet gekomen om mij uwe biecht te spreken.

Eene rilling doorliep Artevelde's leden; hij zweeg een oogenblik en hernam dan

maar 2 dagen en half werken.

Men is er bezig den dijk van den Dender te versterken, aangezien hij sedert de laatste jaren verscheidene malen doorgebroken is.

Het werk is vuil en niet zelden slaat de werkmans tot aan de knieën in 't water. Ook komen de mannen van 't Comité de stakkerds dan nog onredematig opjagen.

Met het tegenwoordig gedrag van het Hulpcomité onzer gemeente, zijn onze brave inwoners aan den honger prijs gegeven. Met den steun van het Nationaal Comité moet en kan ons lokaal comité meer doen. Maar de werkmansliefde der heeren gaat niet verder dan tot stemmenvisserij in tijde van kiezing, en 't is nu juist geen verkiezingsjaar!

DE VERNEDERINGSROL DER KERK

Daar heeft de pastoor iets uitgevonden, om de vrouwen en mannen te beletten van 's zondags niet naar de kerk te komen.

Er is daar een werk gesticht van den maandelijkschen frank. Elk huisgezin dat regelmatig naar de kerk gaat, ontvangt 1 fr. per maand.

Men kan er eens voor gaan, zegde het vrouwtje dat ons inlichtte.

BRUINTJE.

Te Aalst

OPGEBROKEN

De tent die Pauwels tot woning op de Houtmarkt diende, daar hij met zijn inboedel die straat was opgezet, is nu opgebroken. De stad die over een huisje beschikte, dat vroeger aangekocht was om afgebroken te worden, heeft hem dit nu tijdelijk laten gebruiken.

Laat ons hopen dat we dergelijke dingen niet meer zullen moeten bestaaten en dat er telkenmale dat er een geschil oprijst tusschen huurder en eigenaar, men tot een overeenkomst zal geraken.

De eigenaars mogen niet slokop zijn, en de huurders moeten voldoen in de mate van het billijk.

Wie kan moet betalen, daar is niets tegen in te brengen.

VOORDRACHT

Zondag 5e September om 10 1/2 ure vóór-middag zal de heer G. de Vos, uit Gent, spreken in het Landbouwmuseum, Keizerlijke Plaats, over:

LICHTGEVENDE WEZENS

Wij hopen dat een talrijk publiek deze voordracht zal bijwonen, daar het een zeer leerzaam en wetenschappelijk onderwerp is, dat in Gent, waar die heer het ook reeds behandelde, zeer veel bijval heeft genoten. Ingang vrij en kosteloos.

Te Kortrijk

EEN STRIJDMIDDEL TEGEN DE BROUWERS

Vredelievende middelen zijn op de halstarrige koppige trotscheit der brouwers afgestuit. Als een hond zijne prooi, houden zij — in gemeenzaam akkoord — met handen en voeten aan hunne bierprijzen, vast besloten niet te lossen. En dit doen ze met een minimum inspanning, omdat hunne slachtoffers, de herbergiers, er nog de noodige eengezindheid niet op gevonden hebben om hun duit af te leeren.

Om eenen kapitalist een polka te leeren, moet men hem in zijne geldbeurs treffen, — elders zijn de brouwers ook niet te genaken.

De Herbergiersbond heeft dit middel aan de hand om de brouwers bij de luren te pakken, en wij zijn verzekerd dat het goed werken zal.

Het bestaat in hier te laten komen van elders, minstens zoo goed als het hunne, aan 29 fr. thuis geleverd. Ook zijn wij op weg er misschien te krijgen aan 27 fr.; tonen van denzelfden inhoud als degenen die zij nu van de brouwers hier krijgen.

Eenige niet verplichte herbergiers zijn daarmee reeds begonnen en beloven zich er van.

Wanneer al de niet-verplichte herbergiers dit middel zouden aanwenden, ware daarmee de boycot der heeren brouwers aangevangen en zouden hunne leveringen gevoelig verminderen.

op eenen toon waarin zeker ongeduld zich herkennen liet:

— Mher Denys, de Leliaarts heffen overal het hoofd op; zij vernienigvuldigen hunne aanslagen, zij stoken in alle Gemeenten het verterend vuur der burgerwisten. Frankrijk bereidt zich om, door onze tweespalt geholpen, onweerstaanbaar op Vlaanderen te storten. Indien degenen, die invloed hebben op het volk, indien zij, die hun vaderland beminnen in dit uiterste oogenblik de handen niet samenslaan, is de onafhankelijkheid, is de vrijheid van Vlaanderen onherstelbaar verloren.

Het is een droef schouwspel dat wij onze geboortestad nu geven! — verlang ik dat Frankrijk ons weder verstikke onder zijnen invloed? Neen.

Eischt gij dat wij het verbond met Engeland verlaten en de nijverheid op onzen bodem den doodslag geven? Neen.

Wenscht gij dat onze Graaf terugkeere als werktuig des vreemdelings, als veldheer onzer vijanden, als zendeling tegen onze vrijheden en rechten?

— De Graaf? Wat spreekt gij mij van den Graaf? riep Denys spottend uit. Als die ooit terugkeert zal het toch met mijnen wil niet geschieden!

— Er moge eenig verschil in onze denkwijze zijn, ging Artevelde voort, evenwel in den grond wilt gij wat ik wil: ontslaving, onafhankelijkheid, macht en welvaart voor Vlaanderen. Is het dan niet onuitgeleerd zinneloos dat wij ons bezighouden met elkander door onderlingen haat te verzwakken en aan het volk het voorbeeld der tweespalt te geven?

Dat wij tot groote vreugde der vijan-

Er is meer.

Het publiek wordt door het schachteren der brouwers eveneens getroffen, en het zou de weerstandsbeweging der herbergiers kracht bij zetten, indien het de partij dezer laatste koos.

Waarom zouden degenen die hier voor hun gebruik in huis indoen, niet eveneens de brouwers met hunne hoge bierprijzen wandelen zenden en hier nemen waarvan hier hooger spraak is?

Waarom van 6 tot 7 fr. per ton duurder betalen, als men het goedkoop kan krijgen?

Indien, voor het begin, de niet verplichte herbergiers dien weg opgaan en de burgerij bewegen haar profijt te zoeken, die heeren brouwers zouden wel eindigen met groen te lachen.

Verders zijn een heel boel herbergiers die een pachtakte of zegel hebben, waarin onder meer vermeld staat, dat de brouwer zich verplicht hun drinkbaar hier te geven aan 22 fr. de ton, terwijl die menschen verplicht zijn geworden 80 en 35 fr. te betalen als de anderen.

Een gemakkelijk aan te voeren argument wordt, om dit te wettigen, naar voren geleurd: De oorlog verbroekt of verklaart nietig alle kontrakten. Maar wanneer zij hunne huishuur niet meer betalen, dan gaat de heele barak aan 't huilen, want de verplichtingen van de kleinen tegenover de grooten moeten geëerbiedigd worden.

Den Herbergiersbond, zal zovoel mogelijk die gevallen voor de rechtbank schuiven, om te zien of die menschen eveneens elders geen bier mogen nemen.

Jos. Coole.

N. B. — Diegenen die bier willen bekomen aan 29 fr. wenden zich naar 't lokaal van den Herbergiersbond, «In de Peer», hoek der Magdaleinestraat.

Te Meenen

AAN ONZE LEZERS

In ons blad van 24 Augustus maakten wij reeds bekend dat in een zitting van het Midden-Comité besloten was, de abonnementsprijs per week voor het blad Vooruit met 5 centiem te verhoogen.

Wij zijn verplicht dien maatregel te nemen ten einde de menigvuldige en overgrote kosten te kunnen dekken, die uit de verzending der bladen en gelduitwisselen voortvloeien.

De nieuwe weekabonnementsprijs, dus 30 centiem in plaats van 25 centiem, zal van af zondag 5 September moeten betaald worden.

Wij durven verhoppen dat die kleine prijsverhooging van 5 centiem in de week, door onze lezers goed zal onthaald worden, met de overtuiging dat zij zich hierbij die offergave zullen willen getroosten, dan te vernemen dat wij, gezien de groote onkosten, ons verplicht zien den verkoop van het blad Vooruit te Meenen te moeten opschorsen.

Dus, geachte lezers, blijft ons getrouwd, en van zondag af aan de verkoopters 5 centiem meer betaald, die er voor niets tusschen zijn in de prijsverhooging.

Het Midden-Comité.

Te Mechelen

HET NATIONAAL HULPFONDS

(Slot)

Beurtelings worden de werklieden alle zes weken door andere vervangen, het aannemen en afkanten wordt gedaan langs het bureau der stedelijke werken. Enorme klachten rijzen op tegen de willekeurige handelingen van dit bureau, het favorisme is daar volop in werking. Sommige werklieden laat men vijf tot zelfs zes maanden werken zonder af te danken; terwijl op andere den maatregel van zes weken wordt toegepast. Door de federatie van Centrale en Onafhankelijke vakbonden is naar het comité een schrijven gericht vragende daaraan een einde te stellen, en het aannemen en afkanten der werklieden te doen uitgaan van ons werkbureau, eene vraag die maar zeer gewettigd is.

Wat feitelijk de steun aan de werklo-

zen aangaat, deze is, zoodals wij hierboven schreven, redelijk, maar toch niet voldoende. Nemen wij als voorbeeld nogmaals een gezin van 5 personen, waarvan drie kinderen onder de zestien jaar, dan bedraagt de onderstand: Stedelijke hulp 10 brooden aan 0,49 fr. het stuk of 4,90 fr.; 17 1/2 liters soep aan 0,12 fr. den liter of 2,10 fr.; plus de steun van het N. H. F. of 3,00 fr. 1,50+1,50=3,00 fr., totaal 13,00 fr. per week.

De zes franken toegekenden steun van het N. H. F. bestaan uit 3,50 fr. in bons voor koopwaren af te halen in den Amerikaanse winkel, 1 fr. in vrije bons, koopwaren af te halen bij de winkeliers en 0,50 fr. in geld. Eene regeling die eenigszins eene kleine opbeuring geeft aan de kleine handelaars onzer stad.

Om zovoel mogelijk den steun op gelijken voet en voor ieder behoeftig gezin vast te stellen, is eene bepalingstafel (barème) vastgesteld, die toelaat steun bij te passen of af te nemen volgens de inkomsten per huisgezin.

Voorbeeld: een alleenstaande persoon wordt berekend aan 9 fr. per week; gezin van twee personen, per week: 6 fr. per hoofd; drie personen, 5 fr.; vier personen, 4,50 fr.; 5 personen, 4,20 fr.; 6 personen, 4 fr.; zeven personen, 3,80 fr.; acht personen, 3,75 fr.; negen personen, 3,70 fr. en tien personen, 3,50 fr.

Wanneer dus het behoeftig huisgezin meerdere inkomsten heeft dan is toegekend met deze bepalingstafel, dan wordt alleen steun geweigerd. Indien integendeel het gezin het barème niet bereikt, wordt, naar mate, nog steun bijgevoegd. Hierbij moet vermeld worden, dat het reglement van het N. H. F. betreffende de gedeeltelijke werkloosheid in toepassing is gebracht en menige werklieden die slechts 4 en 5 uren per dag kunnen werken, daarvan genieten, wat insgelijks aan deze werklieden eene aanmoediging geeft tot werken.

Ziehier het aantal werklozen genietende van het N. H. F. Week van 1 tot 3 Oogst, gehuwde en ongehuwde mannen boven de 16 jaar: 2001; gehuwde en ongehuwde vrouwen met beroep boven de 16 jaar: 1188; meisjes van 16 tot 18 jaar, fabriekarbeidsters niet ingereguleerd: 101; gehuwde vrouwen, zonder beroep: 923; kinderen onder de 16 jaar: 1840. Dat alles vergt eene uitgave van 12.960 fr.

Ook voor niet-beroepsworklieden bestaat een werklozenfonds, waarvan volgende ondersteuning wordt toegepast: 2 fr. voor het hoofd van het huisgezin; 1 fr. voor de huisvrouw en 0,50 fr. per kind en per week, plus brood en soep; omtrent 800 werklieden zijn daarbij ingeschreven.

Nog vele hervormingen kunnen worden ingevoerd, moesten wij de macht van handelen bezitten, doch wij staan onder toezicht van het plaatselijk comité, dat niet altijd insgelijks wil hetgeen wij voorstellen. Meer eenheid van werken in zake van uitvoering der diensten dringt zich op en het ware te wenschen dat, zoodals overigens reeds van vroeger aangenomen is, de onderkomiteiten wekelijkske zitting hadden, te samen met afgevaardigden van het hoofdkomitee.

Wij vernemen nu dat eene vergadering van dienstregeling zal worden gedaan, aangaande de controleurs. Deze zouden beurtelings afgewisseld worden. Dit besluit is genomen zonder het oordeel te vragen van 't bureau, dat hoegenaamd daarmede niet t'akkorde is, omdat wij verzekerd zijn, dat deze verandering, eene gansche stormrisico zal teweeg brengen in de diensten, die nu stilaan in regel komen.

Wij verwachten dat het hoofdkomitee het verkeerde van deze beslissing zal inzien, en, alvorens nog tot zulke beslissingen over te gaan, ten minste de meening van 't bureau zal vragen, dat zich alle dagen met de goede regeling van den dienst onledig houdt.

L. Eyraud.

ZELFMOORD

De gemaande Hendrickx, patroon diamantlijper, heeft zich gezeldmoord door in de Dijle te springen. Zijn lijk werd des anderen daags opgehaald.

VERDRONKEN

De negenjarige Wijkman uit de Kapelstraat is door te gaan zwemmen verdronken nabij het Spuihuis op Neckerspoel.

ook de oorzaken van dien invloed zijn, welke gevoelens ook van elkander verwijderen, ik ben gedwongen bij u eene zending te vervullen die mij door het gevaar des vaderlands is opgelegd.

Het zal u waarschijnlijk verwonderen, maar ik kom u voorstellen mijn ambtgenoot te worden, het beleid der Stad met mij te deelen en als raadsman nevens mij in den Schepenaad te zitten.

Daar ik uit hoofde van Opperhoofdmanschap meest altijd op reis ben, begrijpt gij wel dat het Beleid van Gent u bijna uitsluitelijk zal toevertrouwd blijven.

Geeraert Denys zag Artevelde een oogenblik met verbaasheid en ongelooft aan. Dan, zonder te antwoorden, keerde hij het hoofd af en zonk in overweging weg. Welhaast verscheen er een glimlach op zijn gelaat: eene sombere uitdrukking van venijnige vreugde, als van een tijger die zijne prooi aangrijnst.

De Opperhoofdman bemerkte het niet en ging voort:

— Indien wij in de volvoering onzer gezamenlijke plichten beweegredenen konden vinden om allengskens een gevoel van wederzijdsche achting of van vriendschap jegens elkander in onze harten toe te laten, het ware een groot geluk voor Gent en voor Vlaanderen.

Ik twijfel nochtans of eene innige verzoening in het eerst tusschen ons wel mogelijk is, en het is noodig dat wij dit ontkennen. Laat ons ten minste voor het oog des

Aileen op de Wereld

VAN
Hector MALOT

Vertaald door GERARD KELLER

— Ja, dat is heel treurig, maar er valt tegen de wet niets te doen en het is de wet; vroeger was deze nog strenger, zei de mij de advocaat; als toen een schuldenaar zijn schuldeisers niet betalen kon, dan hadden deze het recht zijn lichaam in stukken te snijden en het tusschen elkander in zoovele deelen te verdeelen, als zij maar wilden; mij zet men eenvoudig in de gevangenis, binnen weinige dagen zal dat waarschijnlijk gebeuren. Wat zal er in die vijf jaren van u worden? Dat is het ergste.

Hij zweeg toen; ik weet niet welke gedachten deze stilte bij de anderen teweeg bracht, maar voor mij was zij een van de vreeslijkste uit mijn leven.

— Gij kunt wel nagaan, dat ik hierover veel nagedacht heb en ik zal u mijn besluit mededeelen, waardoor gij dan niet, nadat ik u verlaten heb, alleen zult behoeven achter te blijven.

Ik kreeg weer eenige hoop.

Rémi zal aan mijn zuster Katherina Suriot schrijven; zij is een zeer verstandige vrouw en zal ons, wanneer zij hier

is, stellig ten beste raden.

Het was voor de eerste maal, dat ik een brief schreef: het was een moeilijke en zware taak, die mij werd opgelegd.

Hoewel, na alles wat Acquin ons had medegedeeld, voor ons niet veel overschoot waarop wij konden rekenen, behielden we toch nog eenige hoop en in den toestand, waarin wij verkeerden, was deze hoop van veel waarde voor ons.

Wat hoopten wij?

Dat wisten we zelf niet; maar wij hoopten; Katherina zou bij ons komen en zij was een vrouw, die verstand van zaken had; dat was voor onwetende en eenvoudige kinderen, zooals wij waren, reeds voldoende.

Zij kwam echter niet zoo spoedig als wij ons hadden voorgesteld en de deurwaarder en de justitie verschenen eerder dan zij.

Vader Acquin wilde zich juist naar een zijner vrienden begeven, toen hij, zijn huis verlatende, plotseling tegenover hen stond; ik vergezelde hem en in een oogwenk waren wij allen om hem heen. Maar hij wilde niet vluchten. Ik zag hem verbleeken en met een zwakke stem vroeg hij de agenten verlof, zijn kinderen vaarwel te mogen zeggen.

— Gij moet er niet zoo wanhopig onder zijn, vriend lief; wanneer men voor schulden in de gevangenis gaat, is het nog zoo erg niet.

Wij keerden in huis terug, door de agenten gevolgd.

Ik ging de jongens uit den tuin roepen.

Toen wij weer bij hun vader kwamen, hield deze Lize in zijn armen, die luid weende.

Een van de agenten fluisterde hem iets in, wat ik niet verstaan kon.

— Ja, gij hebt gelijk; het moet; antwoorde Acquin.

Hij richtte zich eensklaps op, zette Lize op den grond, die zich echter aan hem vastkleemde en zijn hand niet wilde loslaten.

Hij drukte toen Martha, Alexis en Benjamin een kus op het voorhoofd.

Ik had mij in een hoekje teruggetrokken om ongestoord mijn tranen te kunnen laten vloeien, hij riep mij:

— En gij Rémi! komt gij mij niet goeden dag zeggen? zijt gij ook geen kind van mij?

Wij waren buiten ons zelf van smart.

— Blijf, beval Acquin, ik beveel het u.

En haastig vertrok hij, nadat hij Lize's hand in die van Martha gelegd had.

Ik wilde hem volgen en begaf mij reeds naar de deur, toen Martha mij terughield.

Waar zou ik zijn heengegaan en wat zou ik gedaan hebben?

Wij bleven allen geheel verbijsterd en teneergeslagen in de keuken staan; wij weenden allen en geen van ons kon een woord spreken.

Wat zouden wij ook gezegd hebben?

Wij wisten allen dat eenmaal de dag zou aanbreken, waarop hij gevangen zou genomen worden, maar wij hadden gedacht dat Katherina er dan geweest zou zijn en Katherina, meenden wij, zou ons weten te verdedigen.

Maar Katherina was er niet.

Zij verscheen echter ongeveer een uur nadat vader Acquin in hechtenis was genomen en vond ons allen zwijgend bij elkaar in de keuken. Zij, die ons tot nogtoe altijd tot steun en raad was geweest, stond nu op hare beurt sprakeeloos; Martha, die zoo krachtig was, alles altijd moedig had gedragen, was thans even zwak als wij; zij sprak ons geen woord in, en al haar wilskracht scheen verdwenen; ternauwernood was zij in staat zich een oogenblik te beheerschen om Lize te troosten. De loods was in zee gevallen en de kinderen waren zonder stuurman, zonder baak om hun den weg te wijzen, zonder enig hulpmiddel, dat hen veilig de haven kon binnenvoeren, zonder zelfs te weten of er een haven voor hen bestond, bleven zij als versterd, midden in den levensoceaan staan, aan de willekeur van den wind overgelaten, onbekwaam om iets te doen of te denken, radeloos van schrik en met de wanhoop in het hart.

Tante Katherina was een flinke vrouw, die gewend was te handelen en haar wil door de drijven; zij had te Parijs tien jaar lang als kindermid gedient; zij was met de moeilijkheden des levens bekend geworden en, zooals zij zelve zeide, zij wist er mede om te springen.

Het was een groote uitkomst voor ons, toen wij haar eenige bevelen hoorden geven en wij die moesten opvolgen; wij hadden nu weer een wegwijzer gevonden en gevoelden ons in staat om op onze beenen te staan.

(Wordt voortgezet.)

Feestlokaal Vooruit, St-Pietersnieuwstraat, Gent

ZONDAG 5 SEPTEMBER, ten voor deele der Belgische krijgsgevangenen in Duitsland

EERSTE HEYERMANS-AVOND

Tweede en laatste opvoering van het groot succes

DE OPGAANDE ZON

spel van den middenstand in 4 bedrijven

Alle dagen kaarten te bekomen in het Feestlokaal, van 11 tot 2 uren, voor de drie Heyermans-kunstavonden.

Zondag 12 September ALLERZIELEN

SPORT

Voetbal

KAMPIOENAAT VAN GENT

De eerste match had verleden zondag plaats op het plein van den Racing Club en werd gewonnen door de «Etoile F. C.» met 2-0, die zich alzoo klasseert voor de voorloopige wedstrijden.

Zondag aanstaande, 5 September, op het plein der A. R. A. La Gantoise, om 3 uur, Sportingclub Gentse voetbalclub. Scheidsrechter Vanhoutte.

Om 5 ure Albert F. C.-Eendracht Brughe Poort. Scheidsrechter Cornelis.

Ingang 0.15; 0.30 en 0.50 fr.

De ontvangst van al de matches wordt gestort voor het Stedelijk Voedingskomitee en de krijgsgevangen soldaten.

Er wordt aan de belanghebbenden herinnert dat de spelers, geaffilieerd voor A. R. A. Gantoise of Racing Club Gent, de toelating moeten hebben van het bestuur van hunnen club om te mogen spelen onder de kleuren van een andere vereniging.

Men stelle zich dus in tijds in regel.

Om 4 1/2 uur vergadering der afgevaardigden van de mededingende clubs in 't bureau van A. R. A. Gantoise.

On 't Sportplein van Racingclub Gent-brugge Noord worden zonder 5e September 4 voetbalmatches gespeeld 's morgens om 10 uur (Belfortuur).

Gentse Voetbalclub II tegen Racing (scholierenploeg II) om 11 1/2 uur.

Excelsior F. C. tegen Racing (scholierenploeg I) 's namiddags om 3 uur (Belfortuur).

Om 3 uur (Belfortuur) Etoile de Gand I tegen Racing Club II.

Om 5 uur F. C. Vriendschap I — overwinnaar van toernooi 1915 — tegen Racing Club Gent.

Ingangsprijzen 15 en 30 centiem.

GENT

Lokaal «Vrijheid door Broederschap»

Zwijnaardschensteenweg, 165, Gent

Maandag den 6 September om 8 ure (Belfort) KOSTELOOZE VOORDRACHT

Onderwerp:

Zelfverkende smeertuigen door A. R.

Stadsnieuws

— ZIEK GEVALLEN. — De gennamde De Baets, Theodor, 25 jaar oud, daglooner, wonend Achtermuide, 28, is woensdag rond 9 3/4 ure in de Sterrestraat ziek gevallen. Hij kreeg over geweldige inwendige pijn. Dr. Rotiers heeft hem de noodige zorgen toegediend. Na een zekeren tijd was de lijder eenigszins hersteld en kon zijn weg vervolgen.

— WERKONGELUK. — Dinsdag, rond 5 ure, werd de gennamde Thomas Alfons,

sine, 18 jaar oud, wonend in de Kraaistraat, 47, in het raderwerk eener machine gevat, in de papierfabriek Haseltonckx, Sinte-Margrietstraat 26. Zij werd aan den wijsvinger der rechterhand gekwetst.

Pathé Schouwburg, Veldsiraat, Gent

Van af vrijdag 3 tot donderdag 9 inbegrepen, het groot succes

HET BLAUWE HART

Drama in 4 acten van Pasquali van Turin

— INSTITUUT CH. DE KERCHOVE Lagere Hoofdschool voor Juffrouwen. — De heropening der klassen is vastgesteld op Maandag 20 September 1915.

Schoolgeld: Voor de 1e, 2e en 3e klas: 80 frank; voor de 4e en 5e klas: 100 frank; voor de 6e, 7e, 8e en 9e klas: 130 frank; voor de hoogere leergangen: 150 frank.

Voor inlichtingen en inschrijvingen vervege men zich tot de bestuurster Mej. H. Cornelis, Pollepelstraat, de 16, 17 en 18 September, van 10 1/2 tot 12 1/2 uur 's morgens en van 4 tot 6 uur 's namiddags (M.E.T.).

— BESTE AARDAPPELEN aan 12 centiem de kilo, in de Kruidenierswinkels van «VOORUIT». — Leden 6%; niet leden 2% deel.

Madame wed. G. Van den Bergh, geboren De Valckenaere, en hare dochter Rachel; De familie Van den Bergh;

De familie De Valckenaere; laten U met droefheid weten het pijnlijk verlies dat zij komen te ondergaan door het afsterven van hunnen geliefden echtgenoot, vader, zoon, broeder, schoonbroeder en oom.

MIJNHEER

Gustaaf Van den Bergh

Gebooren te Gent, 6 November 1838, en aldaar overleden den 2 September 1915.

De burgerlijke begrafening zal plaats hebben heden vrijdag 3 September om 4 1/4 ure (Duitsche Tijd) op het Gemeentekerkhof der Brugschepoort.

Vergadering ten sterfhuize om 3 3/4 ure (Belfort) Batterijstraat, n. 1, Gent.

Gezien de huidige omstandigheden zijn geene rouwbrieven gezonden en worden vrienden en kennissen verzocht dit bericht als dusdanig te aanzien.

Monsieur Ernest Van Wesemael, ses enfants et petits enfants, ont la profonde douleur de vous faire part de la perte cruelle qu'ils viennent de faire en la personne de

MADAME

E. VAN WESEMAEL

née Vercauter

décédée à Bruxelles le 22 août 1915, à l'âge de 62 ans.

L'inhumation a eu lieu dans le caveau de famille au cimetière d'Ivère, dans la plus stricte intimité.

On est prié de considérer le présent avis comme tenant lieu de lettre de faire part.

Mijnheer en Mevrouw Alphons Teirlynck-Ring;

Mijnheer en Mevrouw Alphonse De Knuydt-Teirlynck en hunne kinderen Achille en Magdalena;

Mijnheer Paul Teirlynck, Vrijwilliger in 't belgisch leger;

Mijnheer Robert Teirlynck;

Mijnheer Joseph Teirlynck;

Meijuffer Magdalena Teirlynck;

De gebroeders Henri, Victor, Jules, Achille en hunne zuster Henriette Teirlynck;

Mevrouw Wed. Paul Ring, geboren Hortense Van de Putte, en hare kinderen; De familie Teirlynck, Van de Casserie, Ring, hebben de diepe droefheid U het overlijden aan te kondigen van hunnen tegeeliefden zoon, broeder, schoonbroeder, oom en neef

MIJNHEER

OSCAR TEIRLYNCK

geboren te Gent, den 21 October 1892.

Vrijwilliger bij het belgisch leger, gehecht als auto-geleider aan den legerstaaf, en gestorven in het hospitaal te Rennes (Bretagne) den 18 Juni 1915.

Een plechtige rouwdienst ter zijner nagedachtenis zal plaats hebben in de parochiale kerk van St-Anna, op maandag 6 September om 10 ure (Belfortuur).

Gezien de huidige omstandigheden, worden vrienden en kennissen verzocht het tegenwoordig bericht als uitnodiging te aanzien.

Statieplaats, 6, Gent.

BRIEVENSUS

Vriend H. — Wanneer krijgen wij van u eens een opbouwend, opwekkend artikel? Het zijn altijd kritieken, vitterijen.

Gij stelt ons in Fiat Lux voor een hoop vragen en problemen die wij niet kunnen oplossen en gij kunt het zelve niet.

Wat nut heeft dat?

Gij kunt en gij moet beter doen. F. H.

MEDEDEELINGEN

— PENSIOENKAS «DE SCHOOL GENEGEN». — Lokaal: De Rolbaan, Kortrijksestraat, 5. De leden kunnen den 1n Dinsdag avond der maand in het lokaal storten.

— BOND VAN OUD-LEERLINGEN DER STEDELIJKE ANBACHTSCHOLEN VAN GENT, lokaal: «Hotel d'Allemagne, Koormarkt». — De leden worden vriendelijk verzocht de vaklessen te willen bijwonen die zullen gegeven worden in het lokaal, alle zaterdag avonden om 9 ure, (D. T.) te beginnen van zaterdag 4 September aanstaande.

ALGEMEEN KUNSTVERBOND voor beide Vlaanderen. — Al de leden van het Algemeen Kunstverbond (schilders, beeldhouwers, bouw-, letter-, toon- en toneelkundigen), worden dringend verzocht de algemeene jaarlijksche vergadering bij te wonen Zaterdag 12 September, te 7 ure des avonds (Belfort), in het lokaal «De Pluim». Dagorde: 1. Jaarverslag van den secretaris; 2. Jaarverslag van den dienstdoenden penningmeester; 3. Vaststellen der jaarbijdrage voor 1915; 4. Inrichten van een kunsttentoonstelling; 5. Inrichten van voordrachten voor de werklozen; 6. Inrichten van teeken-, schilder- en boetsceerleergangen naar levend model, in geval de lessen van het Akademie niet kunnen aanvangen. Het Bestuur.

Partijberichten

VRIJDAG

HARMONIE VOORUIT. — Om 6 ure, instrumentale solfgeles; om 8 ure, algemeene repetitie.

De muzikanten worden verzocht allen tegenwoordig te zijn, daar er belangrijke mededeelingen zijn te doen voor de toekomstige concerten.

FANFARE «DE VOLKSVRIENDEN». — Om 6 ure solfgeles; om 7 ure repetitie voor de clairons; om 7 1/2 ure bestuurszitting en repetitie voor de Muzikanten. Tuba, Trombone, Bugels en Clairons ter beschikking van nieuwe leden.

ZATERDAG HARMONIE «VRIJHEID DOOR BROEDERSCHAP». — Om 7 ure (Belfort), solfgeles; om 9 ure algemeene repetitie. NELLIE'SKRING. — Om 6 1/2 ure algemeene repetitie.

Burgerlijke stand van Gent

Overlijden van 30-5-15. — Albert Verhulst, 18 j., St-Amandplaats, 2.

Overlijden van 31-5-15. — Leopold Willem, 76 j., Nettestraat, 38. — Jan De Coninck, 65 j., dagl., Werkhuistraat, 34.

Geboortens van 31-5-15. — Frans Ravyta, Koormarkt, 19bis. — Mariette De Rho, Roggestr., 88.

Huwelijken van 1-9-15

Braeckman Leo, boenhouwer, Toekomststr., 52, met Vanaudenaerde Louise, z. b., Tinkstr., 11.

Bronckers Eugene, leuder, Tinnenpotstr., 33, met Baert Maria, fab., id.

De Ruck Alidor, schrijver, Palingshuizen, 13, met Vanden Hemel Leonia, naaister, Gazmeterslaan, 171.

De Vreesse Karel, paardensmid, Wijngaardstr., 18, met Van Laeckem Martha, fab. id.

Matthys August, hulpaapotheker, Kreeftstr., 11, met Dossche Maria, z. b., Marnixstr., 2.

Meirsmann Julien, koopman, Geldmunt, 7, met Sméraldi Stephanie, naaister, Boomgaardstr., 2.

Van Audenaerde Karel, sleepbootkapitein, Tinkstr., 11, met Joos Octavie, z. b., Bugenhout.

Van Hove Arthur, fab., Tarbotstr., 16, met Bosschaert Madeleine, fab., Dendermondesteenweg, 232.

Echtscheiding van 1-9-15

Van Roelenbosch Karel, daglooner, Hortensiastr., 80, en De Wilde Florida, fab., Bruggesteeweg, 433.

Strijdpennung

Maand Oogst. — Deloore, 0.50. — Van Acker 0.50. — Van Bellegem 0.40. — Van Thienen 0.50. — Deschepper 0.40. — Keglhes 0.50. — Burie 0.40. — Declercq I. 0.50. — Patyn 0.75. — Coussement 0.40. — Tange 0.50. — Verstraeten 0.50. — Van Den Boscche 1.00. — Declercq Ed. 0.50. — Heggerix 0.50. — Seghers 0.50. — Van den Broecke, 0.50. — Decuyper 0.40. — Van Pottelberghe 0.50. — Van der Meerschaut, 0.50. — Blomme, 0.50. — Vincent 0.50. — Aelbrecht 0.50. — Coryn 0.50. — Uyttersproot 0.50. — Serlappens, 0.50. — Van der Cruyssen 0.50. — Blondeel 0.50. — Bracke 0.50. — Crayeveld 0.50. — De Backer 0.10. — Baronius 0.50. — Huyghens 0.50. — Callebaut 0.40. — Saccaysen 0.40. — Hollemans, Mechelen, 0.40. — Maes, Dendermonde, 0.10. — Kruideniersmagazijn Chartreuzen, Juli en Juni. V. den Bogaerde, 0.90. — Id. 0.90. — Millemam P., 0.90. — Verstraeten 0.90. — Van Pachteboke 0.90. — De Jaeger 0.90. — Bestuur Vooruit, 4.30.

Totaal fr. 27.35. Overdracht fr. 17.16. Algemeen totaal fr. 44.51.

HOLLANDSCHE KOFFIE

Zoolang de voorraad strekt, Hollandse koffie, bij afname van 2, 3 en 5 kilo: fr. 2.50 per kilo. In balen van 25 kilo fr. 2.45. Magazijn: Belgradestraat, 29, Gent.

Huur en VERKOOP van PIANOS

Huur van uitstekende pianos, per maand, alsook voor feestelijkheden en concerten, aan zeer voordelige prijzen.

Verkoop van pianos bij wijze van huur

Verkoop van pianos per comptant met buitengewone vermindering. — Eerstige voorblijfs. — Stemmings en herstellen van pianos.

Huis B. VAN HYFTE

32, Nederhout, 32, GENT

Bestendige kens van omrent 100 tot 150 pianos

TE KOOPEN, Zandberg 6, ('s morgens) Een kamion met 4 sterke wielen; een tweewielkar (2000 kilos vracht) 6 sterke wielen.

— SCHOON APPARTEMENT te huren met bijzondere ingang, water, gas en cabine. Adres bureau van het blad

TE HUREN schoon woonhuis met groot ingangspoort en groote werkhuizen en magazijnen dienstig tot alle bedrijven of groot handel gelegen Mertensstraat nr 5 St. Amandsberg.

MEN VRAAGT goed bediende bekend met Boekhouden, bij voorkeur op de hoogte koloniale waren. Goede getuigschriften vereischt. Schrijven Bureau van het blad, letters E. V.

AAN DE HEEREN BLOEMISTEN. — Bij deze heb ik de eer Ued. te berichten, dat ik de Potbakkerij, gelegen op den Hundelgemeschen steenweg, 433bis, van den Heer Fritz Horta overgenomen heb. Daar de potbakkerij in volle werking is, kan ik u onmiddellijk de bloempotten van alle grootte en in alle kwaliteiten bezorgen. Hopende dat gij mij zult verzeeren met uw orders, bied ik u mijne beleefde groeten aan. A. Devos-De Buck, Hundelgemeschensteenweg, 433bis, Ledeberg.

HUIS VAN VERTROUWEN

voor de fijne confiture wende men zich naar het huis P. Bruynooghe, Rooigemlaan, 423, Gent. — Verkoopt in 't groot, dozen van 5, 2, 1 en 1/2 k. aan zeer voordelige prijzen

(Wordt voortgezet.)

Aan de Heeren KUNSTBEELDHOUWERS

Daar mijne ovens in volle werking zijn, kan ik het bakken van al uw kunstwerken aanvaarden, aan zeer geringe prijzen.

A. Devos-De Buck, Hundelgemeschensteenweg, 433bis, Ledeberg

Flocons voor Bedden

te bekomen eene groote partij

Alle werkdagen van 8 tot 12 ure. Heyveldestraat, 94, St-Amandsberg.

Groothandel van Levensmiddelen

Rechtstreeksche invoer uit Holland

Altijd beschikbaar in groote hoeveelheden in Rijssel. Gebrande en ongebrande koffie, conserven, gerookt vleesch, kaas, boter en verse eieren, enz.

Achille Diebuck, Julien Gevaert, Henri Everaert, Kortrijk. — Bureau en Magazijn: Rue Hospital Militaire 46bis, Rijssel.

Voor nadere inlichtingen zich wenden bij M. Henri Everaert, Kortrijk.

Electrische ZAKLAMPEN

BATTERIEN — TOEBEHOREN

Vermindering voor voortverkoopers

J. NEYT, 42 Twaalfkamerstraat, GENT.

PHOTOGRAPHIE-PAPIEREN

Altijd te bekomen: Bromuur-postkaarten marke «Commercial» in mat, half mat en blinkend. Kaarten in bromuur voor motuieren (doodbeelden) in mat en half mat. Gewoon papier voor contact. Snelwerkend papier voor vergrootingen. Opgelees ontwikkelaar. Alles van eerste kwaliteit. F. THIERY